

РАДМИЛА Р. РАДИЋ

Институт за новију историју Србије, Београд*
Оригинални научни рад / Original scientific paper

ДЕЛАТНОСТ ДР ВОЈИСЛАВА ЈАНИЋА НА ИЗДАВАЊУ СРПСКИХ МУЗИКАЛИЈА ТОКОМ ПРВОГ СВЕТскоГ РАТА**

САЖЕТАК: Током истраживања и прикупљања материјала за биографију др Војислава Јанића, пронађени су подаци о његовој делатности на издавању нота српске музике током Првог светског рата, приликом његовог боравка у Енглеској, као и о организовању концерата српске народне, духовне и савремене музике и раду хора српских богослова. С обзиром на то да се ради о још увек недовољно истраженом подручју, овај прилог, заснован на необјављеним и објављеним архивским изворима, штампи и литератури, има за циљ да делимично употпуни постојеће празнине.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Први светски рат, Краљевина Србија, Војислав Јанић, српска музика, XX век, издавање музикалија – Србија.

Ко је био Војислав Јанић?

Војислав Јанић, како се увек потписивао, а не Јањић, како се често наводи у изворима и литератури, данас готово потпуно заборављен и познат само уском кругу стручњака, био је незаобилазна личност у политичком и верском животу Краљевине СХС/Југославије у периоду између два светска рата. Помињу га поједини савременици, а објављено је и неколико његових краћих биографија (ZBIRKA PORTRETA 1926; СТАНОЈЕВИЋ 1927: 127; КО ЈЕ КО 1928: 53; Илић 1931: 401–404; STOJADINović 1963: 528–530; ЈОВАНОВИЋ 1975: 413–418; PETRANOVIĆ, ZEČEVIĆ 1987: I: 189–192, 492; ГАВРИЛО 1990: 92–120; РАДОСАВЉЕВИЋ 1993: 82, 88;

* radic.radmila@yahoo.com

** Овај прилог настао је из рукописа монографије о др Војиславу Јанићу, као резултат рада на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије *Традиција и трансформација – историјско наслеђе и национални идентитет у Србији у XX веку* (III–47019) у оквиру Института за новију историју Србије.

МИНАЛЈОВИЋ 2003: 28–29; ЦРЊАНСКИ 2008: I/100, II/373; САВИЋ 2009: 319–320; ЋИРКОВИЋ 2009: 224; РАДИЋ, ИСИЋ 2014: 124–126; ДРАГОЈЛОВИЋ 2014: 113–136), али све то ипак није довољно да се објасни његова појава, која је била у много чему парадигматична у српском и југословенском друштву прве половине XX века.

Војислав Јанић није припадао водећој гарнитурџ политичара (мада је кратко време био и министар вера, 1923–1924), али је непрекидно био присутан у политичком животу Краљевине СХС/Југославије и учесник многих преломних догађаја у периоду од 1918. до 1941. године. Припадао је уском кругу људи око Николе Пашића, био је први секретар Уставотворне скупштине 1920. године, члан и једно време вршилац дужности секретара Главног одбора Народне радикалне странке, народни посланик у више наврата, један од потписника Марковог протокола¹ с представницима ХРСС у Загребу 1923. године, један од оснивача Радикално социјалне странке² почетком тридесетих, председник Финансијског одбора Народне скупштине, председник Управног одбора новинске агенције Авала, председник Управног одбора Радио Београда, итд.

Као стипендиста школован на Теолошком факултету у Черновицама,³ заступник црквених реформи и идеје приближавања цркава, свештеник, професор гимназије и богословије, власник црквеног листа, активан у свештеничком удружењу, имао је широк круг веза у свештеничким и монашким редовима (у земљи и ван ње), али и блиске контакте с врховима Српске православне цркве. Посебно је био близак с јеромонахом, касније епископом Николајем Велимировићем.⁴ Од 1916. боравио је у емиграцији. Био је члан неколико црквено-дипломатских мисија двадесетих година у Цариграду, Атини, Хиландару и Букурешту у вези са питањима обнављања српске Патријаршије. Активно је учествовао у раду југословенске огранка Хришћанске заједнице младих људи (УМСА, Young Men's Christian Association, организација за ширење хришћанских принципа међу младима са седиштем у

¹ Преговори вођени у Београду и Загребу почетком априла 1923. између представника Народне радикалне странке и Федералистичког блока (Стјепан Радић, Антон Корошец, Мехмед Спахо), закључени су потписивањем записника познатог као Загребачки протокол или Марков протокол, по Марку Ђуричићу, представнику Радикалне странке.

² Покретањем Радикално социјалне странке учињен је покушај удруживања опозиционих снага по угледу на тада владајућу Радикалсоцијалистичку странку у Француској. Активности за оснивање ове странке покренуте су 1933. године, али она на крају није добила дозволу за деловање.

³ Воја Јанић је похађао Богословију Св. Саве у Београду од 1900. до 1909. Један од његових школских другова из Богословије, мало млађи од њега, био је и композитор и диригент Коста Манојловић (Пузовић 2000: 224–225).

⁴ Николај Велимировић (1881–1956) био је епископ охридски и жички, теолог и филозоф. Маја 2003. проглашен је за светитеља.

Женеви) и био члан делегација које су заступале Краљевину Југославију на конференцијама у иностранству. Поред тога, учествовао је и у процесу приближавања Српске и Бугарске православне цркве тридесетих година уз посредовање Светског савеза за међународно пријатељство преко цркава или Лиге цркава као члан Националног комитета.

Конечно, Јанић је играо и својеврсну улогу и у односима државе и Римокатоличке цркве у Краљевини СХС/Југославији. Био је вођа делегације која је 1925. отпутовала у Рим на преговоре око конкордата и касније председник Одбора Народне скупштине за проучавање Предлога Закона о конкордату између Свете столице и Краљевине Југославије, и једна од кључних личности у време сукоба око конкордата 1937. године.

Издавање музикалија

Почетком Првог светског рата Војислав Јанић је учествовао као добровољац у Х пешадијском пуку I позива Шумадијске дивизије.⁵ Од почетка 1916. налазио се на Крфу, а затим у Риму, Паризу и Лондону. Новинар Крста Цицварић ће у време борби око конкордата 1937. године, оштро нападајући Јанића који је предводио борбу против споразума с Ватиканом, пренети у *Балкану* Јанићеву причу о његовом преласку из Париза у Лондон током рата. Јанић је наводно, забављајући неко друштво после рата, рекао како су га изненада позвали у Краљевско посланство у Паризу и саопштили му да га Никола Пашић зове у Лондон. За тај пут су му исплатили 1000 франака. Кад је стигао у Лондон, саопштено му је да је позван тамо да пева. Певао је народне песме пред Енглезима на концертима. Једном приликом је био позван да одржи у англиканској цркви православну службу, како би Енглези видели како то изгледа, али је током службе заборавио шта треба да пева па је запевао *Јечам жњела Грузжанка девојка*, што се наводно Енглезима јако допало, па је чак добио аплауз. Колико је ова прича тачна тешко је проверити и не делује превише озбиљно, али је у међуратној штампи навођена више пута (Цицварић 1937: 2; Аноним 1937: 2). Јанић је заиста држао концерте по Енглеској на којима је изводио српску црквену и народну музику, о чему говори и у неким својим писмима, а о томе постоје подаци и у белгијским листовима који су излазили током рата у Лондону.⁶

⁵ Архив Србије, фонд Министарства просвете и црквених дела (даље: АС, МПС), ф-6, 2. 13/1914; (*Страржа* 4/17. 1. 1915).

⁶ Белгијски листови публиковани у Лондону током рата извештавали су о уметничким програмима организованим у Лондону у част малих савезничких народа, у чијој организацији су учествовали Лига белгијских патриота, Лига Алзас–Лорен, Српско друштво и др., а под

У јесен 1916. постојали су извесни планови да се Војислав Јанић упути у САД, али до њихове реализације није дошло. Јеромонах Николај Велимировић тражио је потом од Посланства Краљевине Србије у Лондону, 22. октобра / 4. новембра 1916. године, да Јанић остане до краја године у Лондону да би приредио збирку српских музикалија и песама.⁷

Јанић 10/23. новембра 1916. шаље из Лондона извештај министру просвете о свом дотадашњем раду на штампању нота српске црквене, народне и уметничке вокалне и инструменталне музике. Каже како се енглеска публика много интересује за српску музику и како је он сам одржао до тада десет концерата, а поред њега су то чинили и српски ђаци у Оксфорду и Кембриџу, који су на концертима „изводили народне мелодије“, што је изазивало дивљење енглеске публике. Према Јанићевим наводима, о овим концертима писала је енглеска штампа, а посебно лист *Musical Opinion*.⁸ Због великог интересовања за српску црквену музику Јанићу су после одржаних концерата предлагали објављивање нота. Морис Барес (Maurice Barrès, 1862–1923), француски писац и академик (Barrès N°502), рекао је Јанићу у Оксфорду после црквеног концерта који је одржао да су арија и тон „Песме о слепорођеном“, коју је тада певао, једна од „најинтересантнијих ствари коју је он до тада чуо“.⁹ Због те и других похвала које је добијао током наступа, Јанић је предложио министру да се штампа *Божанскијвена лијџурџија* Стевана Мокрањца, „коју је наш пријатељ г. Барџис удесио да се може један њен део певати и у енглеској цркви“, а којој би се могао додати и друго његово дело, *Ојело*. Јанић је био за то да се *Лијџурџија* штампа на енглеском језику, уз предговор који је он написао и који је, како каже, већ био објављен у листу *Musical Opinion*. Предлагао је да се издају и Мокрањчеве *Руковџи*, као „најбољи музички продукат наших народних мелодија“, уз које би могао да се

патронатом посланика Србије и Румуније у Великој Британији и Српског потпорног фонда. Један од учесника био је и Војислав Јанић (*L'indépendance belge* 1916: 2; 1916: 3; *La métropole d'Anvers* 1916: 2).

⁷ Архив Југославије (даље: АЈ), Посланство у Лондону, 341-71-206.

Јован Јовановић Пижон, српски посланик у Лондону, бележи 22. 9. / 5. 10. 1916. да се Јанић помињао као особа која је уз Милана Прибићевића требало да иде у Америку, али да је он то спречио. „Др Јањић је добар певач и добар Србин али не може представљати Србију – њу треба да представља човек озбиљан и од ауторитета. Поводом овога долазио ми је и Душ. Васиљевић са молбом да овог Јањића не упућујем у Америку“ уп. Јовановић Пижон 2015: 164, 169, 191).

⁸ Музички часопис који излази у Великој Британији од 1877.

⁹ Вероватно је реч о духовној песми „Песма о Слепом Вартимеју“ која се може изводити у разним приликама и није везана за богослужење, а била је често извођена међу припадницима Народне хришћанске заједнице (Богомољачки покрет).

објави и „Козар“ и „две соло ствари Мокрањчеве: 1. Лем – Едим – соло за бас 2. Три јунака – соло за бас с клавиром“. Каже да би све то стало у једну свеску за коју би он и Димитрије Митриновић¹⁰ написали предговор. Предлаже и да се штампа „албум модерних музичара“ да би се „приказало стање наше модерне музике“, али уз допуну да није дефинитивно решио шта би све ушло у ту свеску. Издваја за почетак двадесет дела Петра Коњовића, Милоја Милојевића, Петра Крстића, Стевана Христића, Даворина Јенка, Станислава Биничког, Исидора Бајића, Јосифа Маринковића и Гвида Хавласа. Јанић помиње да би трошкове штампања музике сносио Павле Митровић,¹¹ трговац из Дубровника који је боравио у Енглеској, који би тај трошак дао као прилог српском народу (око 3000 шилинга). Такође је предлагао да напише предговор и за то издање ради објашњења појединих песама. Поред тога, он је изнео и идеју о одржавању великог концерта у „Queen’s Hall“-у у Лондону, где би се изводиле „наше најјаче ствари, с најбољим лондонским снагама“. За ту сврху сматрао је да треба образовати комитет од енглеских дама, а по његовом мишљењу било је потребно ангажовати Mrs. Asquit (Emma Alice Margaret Asquith),¹² „за chairman концерта“. Јанић додаје и да би хором требало да диригује Томас Бичам.¹³ Доставља и припремљен програм концерта на коме би се изводила следећа дела: „Тебе одјејущагосја“ Ст. Мокрањца, мешовити хор уз пратњу оргуља; „Три јунака“ Ст. Мокрањца, соло бас; „Х. руковет“ Ст. Мокрањца, мушки хор; „Анима“ М. Милојевића, соло сопран; „XI. Руковет“ Ст. Мокрањца, мушки хор; „Лем – Едим“ Ст. Мокрањца, соло бас; „Народне игре“ М. Милојевића, соло клавир; „Мирјано“ Ст. Мокрањца, соло тенор, клавир, хор и кастањете; „V. Руковет“ Ст. Мокрањца, мешовити хор. „Могао би бити још и какав кратак говор. Ако бисмо имали оркестар могло би се извести још и увертира од Ст. Христића ‘Уочи ослобођења’, која је разрађена сада у

¹⁰ Димитрије Митриновић (1887–1953) био је песник, филозоф, критичар, теоретичар уметности и књижевности и преводилац. Први светски рат је провео у Лондону, где је покренуо и уређивао часопис *New Age (Ново доба)* (PALAVESTRA 1977).

¹¹ Српски трговац из Лондона, председник и потпредседник Српског црвеног крста у В. Британији и одборник Фонда српског посланика, добротворне установе којом је руководио одбор под контролом британских власти током Првог светског рата. Послове ове установе је водио Милан Ђурчин (GASIĆ 2005: 64, 172, 175–176).

¹² Јанић погрешно наводи њено презиме, реч је о грофица Оксфорда и Асквита (1864–1945), која је била удата за Х. Х. Асквита (Herbert Henry Asquith), премијера Уједињеног Краљевства од 1908. до 1916.

¹³ Томас Бичам (Sir Thomas Beecham, 1879–1961) био је енглески диригент најпознатији по својој сарадњи с оркестрима Лондонске и Краљевске филхармоније. Од почетка XX века до смрти, Бичам је имао велики утицај на музички живот В. Британије. За време Првог светског рата основао је Оперску компанију Бичам од претежно британских певача, која је наступала у Лондону и другим деловима земље (REID 1961).

Килу у Немачкој, где се Христић налази у ропству¹⁴. Већ 13/26. новембра 1916. Јанић је део нота предвиђаних за штампање послао др Милану Ђурчину, службенику Посланства Краљевине Србије у Лондону, да их однесе на превођење.¹⁵

Тих дана, тачније 20. новембра 1916, и сам Павле Митровић је писао посланику у Лондону, Јовану Јовановићу Пижону, да већ дуже време разговара са свештеником В. Јанићем око издавања једне збирке српских националних песама и збирке модерне српске музике и због тога шаље 125 фунти да се изда једна свеска Мокрањчевих *Руковези*, као и друга свеска савремених српских композитора, које Јанић и Николај Велимировић буду изабрали. Приход од продаје Митровић је уступао да се употреби за добробит српског народа.¹⁶

Почетком 1917. Јанић одлази из Лондона на Крф, а потом у Париз. Он 9/22. марта 1917. обавештава посланика Ј. Јовановића Пижона да је издао две свеске нота црквене и савремене музике, а да је с Митровићем договорио да ће за његов новац издати три свеске српске музике: Мокрањчеве *Руковези*, савремене музичаре и *Минијатури* Милоја Милојевића.¹⁷ Пошто није више требало да се враћа у Лондон а остала је његова обавеза, као и неутрошени новац, предлагао је посланику да се посао настави издавањем нота у Паризу од Митровићевог новца а преко *Comité des femmes Serbes*, под председништвом гђе Ђурђине Пашић и гђе Бланш Веснић, који је скупљао паре за слање пакета заробљеницима и који је иначе планирао да изда један зборник српске музике и тражио помоћ од Јанића.¹⁸ Јован Јовановић Пижон је 13/26. марта 1917. одговорио Јанићу да не може ништа да се учини од онога што је тражио, јер је Митровић послао новац као прилог Фонду Српског црвеног крста при Посланству у Лондону да се покрију трошкови за издавање српских музикалија. Осим тога, Митровић није био

¹⁴ АС, Министарство иностраних дела (даље: АС, МИД), ПсЛ, СПП, ф IX, р. 20.

¹⁵ АС, МИД, ПсЛ, СПП, ф IX, р. 20. Др Милан Ђурчин (1880–1960), од 1916. па до 1918. налазио се у Лондону као службеник Посланства Краљевине Србије, где је радио на пропаганди југословенске идеје. После рата је био уредник часописа *Нова Европа* (MEŠTROVIĆ 1969: 85).

¹⁶ АС, МИД, ПсЛ, СПА, ф IX, р. 20.

¹⁷ Милоје Милојевић (1884–1946) био је српски композитор, музиколог, диригент, музички критичар, фолклориста, музички педагог и организатор музичког живота. Студирао је у Београду и Минхену, а докторирао у Прагу и постао први доктор музичких наука у Србији. По избијању Првог светског рата био је при штабу Врховне команде. Са српском војском прешао је Албанију. Године 1917. стављен је на располагање Министарству просвете Краљевине Србије и упућен у Париз, у Културни одбор. У Француској је боравио од 1917. до средине 1919. Све време рата бавио се компоновањем. У Француској је наступао на концертима српске музике (као клавијирски сарадник), а у Паризу је одржао јавно предавање о савременој српској музици (Коњовић 1954; Ковиланић 1968: 295–300; Васић 2014: 590–594).

¹⁸ АС, МИД, ПсЛ, СПП, ф IX, р. 20.

задовољан оним што је Јанић до тада учинио, јер је на корицама *Литургије* било штампано Јанићево а не Мокрањчево име, а осим тога Милојевићеве *Минијайуре* су објављене са неколико крупних грешака и Митровић није пристајао да се као такве продају, нити да се Јанић даље тиме бави.¹⁹

Јанић је на оптужбе одговорио 28. марта /10. априла 1917. Милану Турчину и посланику Јовановићу да је увређен и да не жели да брани свој рад у Лондону јер то уместо њега чини Освалд Стол,²⁰ директор 13 лондонских позоришта који му је нудио ангажман да пева српске песме у свим његовим позориштима. Он каже да су њега и Николаја Велимировића саветовали енглески пријатељи да се литургија С. Мокрањца преради тако да се може употребљавати на енглеском богослужењу. Стога су професор Т. Френсис Барџис (Francis Burgess)²¹ и он прерадили Мокрањчеву *Литургију* већим делом, тако да су у њој неке ствари биле сасвим нове. Због тога је Барџис, без његовог знања, како каже Јанић, ставио да је *Литургија* прерађена за енглеско богослужење (BURGESS, YANITCH [19--?]). Затим додаје да је у предговору назначио шта је Мокрањчево а шта није. Због тога је сматрао да не може да му се пребаци што је своје име ставио на корице а не и Мокрањчево. Предлагао је да се корице униште ако неко сматра да је Барџис нанео штету Мокрањцу, и да он је спреман да сноси трошкове штампања нових. Митровића је обавестио да се више неће бавити издавањем нота као и да *Литургија* и није издата из његове помоћи јер је сам сматрао незгодним да се Митровићевим новцем штампа православна литургија. И поред критика, Јанић је планирао да штампа Мокрањчеве *Руковешти* или у Паризу или у Лондону, у договору са супругом покојног Мокрањца Маријом – Мицом, и уступи их Комитету српских жена да би се нешто помоћи послало и његовој жени која се „мучила у Београду“, а којој, према Јанићу, нико сем Николаја и њега није слао никакву помоћ. Што се тиче Милојевићевих *Минијайура* и грешака које су се појавиле у издању, Јанић се бранио тиме да је урадио једну коректуру пре одласка из Лондона и тражио је да му се пошаље примерак да види о каквим је грешкама реч.²²

¹⁹ *Исџо*.

²⁰ Освалд Стол (Oswald Stoll, 1866–1942) био је британски позоришни менаџер, оснивач позоришне трупе и власник познате филмске продукцијске компаније у ери немог филма (RUSSELL 2004).

²¹ Лондонско грегоријанско хорско удружење основано је 1870. са циљем да промовише певање грегоријанских црквених песама на енглеске текстове, тзв. грегоријански корал (једногласно средњовековно литургијско певање Католичке цркве на латинском језику). Франсис Барџис био је музички директор удружења и заговорник поновног успостављања певања у црквама (The Gregorian Association 2008; Bewerunge 1909).

²² АС, МИД, ПсЛ, СПП, ф IX, р. 20.

Током 1917. и 1918. Јанић и Ђурчин су у неколико наврата размењивали писма у вези с издавањем нота, али сукоб између њих се додатно продубио током лета 1918. када је Милоје Милојевић протествовао код Посланства у Лондону, издавача и Милана Ђурчина због штампања *Минијатјура* без његовог знања и одобрења. У неколико писама које је упутио Милојевићу, у септембру 1918, Ђурчин је, покушавајући да изглади спор, писао да је издање приредио Војислав Јанић, преузео на себе одговорност око штампања и договорио се с издавачем, а да нико није знао да он није тражио Милојевићеву дозволу. Ноте су штампане за сврху пропаганде, углавном за поклањање, а само издање је припадало Српском црвеном крсту. Према договору у Посланству, одлучено је да се Милојевићу пошаље износ од десет фунти као нека врста компензације, иако нису били покривени трошкови штампања.²³

Милан Ђурчин ће као уредник *Нове Европе*, двадесет година касније, у жеку конкордатске борбе, објавити текст који је пренело *Време* под насловом „Један чланак који је у загребачким политичким круговима примљен са великим интересовањем“. „У осталом, ко је Воја Јанић, о томе се сада пише па и сувише, па нећемо морити наше читаоце понављајући што смо већ рекли о њему у ‘Новој Европи’ – много раније него орган странке ЈРЗ. Потсетићемо само на улогу што ју је овај чувени певач ‘Барона Тренка’ и проповедник слободне љубави у мантији играо за време рата, када је као ментор и кумпан сина седога српског премијера, зачишљен на листи чиновника Министарства иностраних дела као војни аташе у Риму, – дошао у Лондон и ту радио ‘на националном послу’, све док није добио – изгон у року од 24 сата од лондонске полиције! Ми смо о томе писали у ‘Новој Европи’, али деманти нисмо никад примили” (ЋУРЋИН 1937: 285–292; Ћ. 1937: 4).

У јесен 1917. Воја Јанић ће један текст посветити и питању српске и црногорске химне (1917: 9–10). Он објашњава настанак српске химне и каже како је она веома слична по свом музичком саставу аустријској химни коју је компоновао Јозеф Хајдн, али да је „мелодија српског, односно хрватског порекла“.²⁴ Јанић додаје да се српска химна пева много у енглеским црквама и да је растурена у 30.000 комада за прославу Видовдана у Енглеској 1916. када је певана у част српског народа. После тога она је, према Јанићу, певана у многим англиканским

²³ *Исио*.

²⁴ Химна „Боже правде“, за коју је музику написао Даворин Јенко, композитор и диригент, а текст Јован Ђорђевић 1872. године, постала је 1882. званична државна химна Краљевине Србије. Аустријска химна „Боже чувај цара Франца“ била је прва аустријска химна, посвећена Францу II (1792–1835), последњем цару Светог римског царства (до 1806) и првом аустријском цару (Франц I) од 1804. Хајдн је написао мелодију 1797. а основа за музику била је једна хрватска народна песма.

црквама и као енглеска црквена песма у преводу на енглески језик Јелисавете Христић, уз извесне измене за потребе енглеске публике.²⁵

Хор српских боџослова

Јанић се у јесен 1917. поново вратио у Лондон. Наставио је да пева на концертима, водио је бригу о српским богословима који су били на школовању у Енглеској, али је био укључен и у пропагандне активности у оквиру Српског информационог бироа.²⁶ Поред тога, он је током рата био укључен и у делатност Удружења англиканских и источних цркава. Удружење је од 1914. одржало низ конференција на којима је дискутовано о разним питањима приближавања православних цркава и англиканске заједнице.²⁷ Као једна од важних тачака укупних активности истицана је потреба рада на ширењу ове идеје преко предавања, беседа и извођења православне црквене музике. Формирање хора српских богослова са задатком да популарише ову врсту музике имало је стога двоструки значај.

Јанић је 3/16. јула 1918. предлагао Јовану Јовановићу Пижону, у вези с једним од њихових претходних разговора о пропаганди с хором српских богослова, да се хор употреби у црквама и на концертима. Јанићева замисао је била да при свакој свечаности у цркви где би наступао хор, један српски свештеник држи говор. На концертима је

²⁵ У другом делу текста Јанић пише о „Српској химни у Црној Гори“, тачније о две народне химне – „Онам, онам“ краља Николе која је како каже била „незванична химна“, и „Убавој нам Црној Гори с поноситим брдима“ Јована Сундечића, која је била званична. Прву, Јанић назива „српском Марсељезом“ и каже да је музику за њу компоновао Даворин Јенко а главни мотив је узео из опера Ђ. Вердија. За другу каже да ју је написао Јован Сундечић а да је првобитна мелодија узета из химне Св. Сави „Ускликнимо с љубављу“. С том мелодијом је певана док није добила нову, за коју Јанић каже да не може са сигурношћу да тврди ко ју је компоновао. „Садања мелодија ‘Убавој нам Црној Гори с поноситим брдима’ нема српског духа“, тврди Јанић. „Пре изгледа из каквог малог аустријског – то је специјалан тип музике – ‘позоришног комада с музиком’ него каква оригинална српска композиција. Нарочито њен завршетак је очита противност духу српских мелодија и одаје њено страначко порекло. Певана само у званичним приликама у Црној Гори, она је била сасвим непозната ван њених граница“. У једном од наредних бројева *Забавника* одговориће му Видак Отовић у тексту „Црногорска народна химна“. Отовић на Јанићево питање ко је компоновао црногорску народну химну „Убавој нам Црној Гори с поноситим брдима“, композитори Шулиц и Вимер, који су били диригенти оркестра на Цетињу, композитор Даворин Јенко или Спира Огњеновић, трговац из Котора и хоровађа тамошњег певачког друштва, каже да је „услед оскудице музичке литературе, а специјално црногорске, која је иначе тако сиромашна и неприступачна“, тешко дати одговор али пружа даља објашњења. Он тврди да је 1887. или 1888. ту химну компоновао Јован – Јово Иванишевић, конзерваториста у Прагу (Отовић 1918: 18–19; вид. и *Крфски забавник* 2005: 162–163).

²⁶ АЈ, Посланство у Лондону, 341-134-334.

²⁷ Основано је првобитно 1864. али је овај назив добило 1914. Од 1908. организован је и амерички огранак (SALTER 2011; EINHARDT 1920; 1921; *Project Canterbury* 1920).

хор требало да пева народну музику а приходи би ишли у корист Црвеног крста. Јанић је предлагао да хор припрема композитор Коста Манојловић,²⁸ који се у то време налазио у Лондону.²⁹ Да је овај план био остварен сведочи програм *Службе словенске црквене музике*, приређен 5. октобра 1918. у катедрали у Садараку, Лондон. Присутни су били, између осталих, и бискуп Садарака, премијер Краљевине Србије Никола Пашић и српски посланик. Извођена су дела Стевана Мокрањца, Милоја Милојевића, Корнелија Станковића и Косте Манојловића, беседу је држао Николај Велимировић, хором српских богослова је дириговао Коста Манојловић, а за оргуљама је био Едгар Т. Кук (Edgar Thomas Cook, 1880–1953), оргуљаш и члан Краљевског колеца оргуљаша (Манојловић 1924).

Хор српских богослова учествовао је и на литургији одржаној у грчкој цркви Св. Софије у Бејсвотеру, којом је Српска колонија у Лондону 10. октобра 1918. обележила четврту годишњицу рата. Литургију су држала два српска свештеника, Војислав Јанић и Демостен Илић, и руски ђакон Теокритов (Theocritoff) (EMHARDT 1921).

Јанић ће после рата, 1. марта 1919. године, објавити у часопису *The Musical Standard*³⁰ један опширан текст под насловом „Some Notes on Serbian Church Music“ у коме пише о српској народној и црквеној музици и представља најзначајније композиторе као што су Корнелије Станковић, Стеван Мокрањац, Јосиф Маринковић, Исидор Бајић, Станислав Бинички, Стеван Христић, Милоје Милојевић, Коста Манојловић и други. Исте године објавио је тај текст и у отаџбини, и то двапут, једном у Београду (у гласилу *Српска црква*) и једном у Загребу (у часопису *Sveta Cecilija*)³¹ (ЈАНИЋ 1919: 160–164; ЈАНИЋ 1919: 4: 93–94; 5: 117–119).

* * *

²⁸ АЈ, Јован Јовановић Пижон, 80-36-133-136.

Коста Манојловић (1890–1949), композитор, диригент, етномузиколог, музички писац и критичар, професор, оснивач и први ректор Музичке академије у Београду. Започео је студије музике у Русији 1912. а потом их наставио у Минхену. Прекида студије због почетка рата. Повлачи се са српском војском као болничар преко Албаније на Крф. По доласку на Крф одмах је основао Српски војнички хор. У пролеће 1917. разрешен је војних обавеза и упућен на довршавање студија у Оксфорд. Тамо је и дипломирао 1919. (САЛАЈ 2011: 841–842).

²⁹ АЈ, Јован Јовановић Пижон, 80-36-133-136.

³⁰ (ЈАНИЋ 1919). Музички часопис који је излазио у Лондону 72 године, од 1862. до 1933. Објављивао је чланке који су се односили и на црквену музику, посебно везану за литургију, музику за оргуље, хорске фестивале, проблеме у вези с употребом англиканског односно грегоријанског певања у служби званичне цркве и др. (SNIĞUROVICZ 1991).

³¹ Отац Хуголин Сатнер из Љубљане, захвалиће Јанићу 1922. за податке достављене за чланак „Glazbeni razgovori“, објављен у истом часопису (SATTNER 1922: 131). Подаци о Сатнеру у: *LEKSIKON* 1984: 277–278.

После рата Воја Јанић је био дугогодишњи члан и једно време председник Београдског певачког друштва.³² У неколико наврата (1919. и 1937) држао је и уводна предавања на концертима БПД-а (Петровић, Ђаковић, Марковић 2004: 79, 97–98). Септембра 1940. изабран је и за председника Управног одбора Београдске филхармоније (Аноним 1940: 8). Неколико месеци касније та институција је почела да слави своју славу, вероватно управно на Јанићеву иницијативу.³³ Јанић организује

³² Прво београдско певачко друштво је основано 2/14. јануара 1853. у Београду. У почетку је био мушки хор. Водио га је Милан Миловук (1825–1883). Диригенти и хоровађе су потом били и сви најзначајнији композитори и диригенти Србије: Корнелије Станковић, Стеван Мокрањац, Јосиф Маринковић, Даворин Јенко, Станислав Бинички, Коста Манојловић, Стеван Христић, Милоје Милојевић и др. Београдско певачко друштво од 1881. редовно пева на богослужењима у Саборној цркви у Београду. На молбу краљице Наталије, повремено певају и у Цркви Св. Наталије (у кругу Девојачке школе), и у капели у Новом двору. Под окриљем Друштва, Мокрањац је, заједно са Станиславом Биничким и Цветком Манојловићем, основао 1899. Српску музичку школу у Београду, чији је био директор и професор. Почетком рата Стевана Мокрањаца смрт је затекла 29. 9. 1914. у Скопљу. За време окупације Србије Друштву је био забрањен рад, деловало је само као хор београдске Саборне цркве. После рата је обновљен рад и за музичког директора је постављен Војислав Јанић, а за главног хоровађу Стеван Христић, диригент Народног позоришта у Београду. Председник БПД-а 1924. био је Димитрије Рошу а секретар Коста Луковић; наредних година Друштво је водио Коста Манојловић (Аноним 1919: 86; Аноним 1924: 99–100; Лазаревић 1955: 353–376; Петровић, Ђаковић, Марковић 2004).

³³ Београдска филхармонија је основана 1923. године. Налазила се под покровитељством кнеза Павла Карађорђевића. Њен оснивач, први директор и шеф-диригент био је композитор и диригент Стеван К. Христић. Београдска филхармонија се дуго борила с материјалним тешкоћама јер није примала државне субвенције и све потребе је морала да подмирује из својих прихода. Није поседовала ни своју дворану (Крстић 1927: 5). Крајем 1932. председник БФ-а Стеван Христић жалио се у једној изјави за новине да десет година раде у веома тешким материјалним условима. Тада су имали 60 чланова и у тај број је улазио и оперски оркестар (Аноним 1932: 5). Пробе су се одржавале у Народном позоришту, Коларчевом народном универзитету и Музичком друштву „Станковић“ (Аноним 1937: 6). После Јанићевог избора за председника Управног одбора БФ-а, одређен је Јован Дамаскин као заштитник и светац ове установе, али слава је прослављена само 1940. јер је наредне године избио рат. Свечаност је обављена у дворани Коларчевог народног универзитета. Домаћин славе био је Бошко Чолак-Антић, маршал Двора. Водоосвећење и сечење колача извршио је викарни епископ Арсеније (Брадваревић). Колач су окретали маршал Чолак-Антић, председник Београдске филхармоније и Радио Београда, др Војислав Јањић и један члан Филхармоније, а на јектенија је одговарао камерни хор Београдске радио-станице под управом Милана Бајшанског. По свршеном обреду говоре су одржали епископ Арсеније, домаћин славе Чолак-Антић и председник Филхармоније др Војислав Јанић. Он је том приликом рекао: „Јован Дамаскин, кога данас слави Београдска филхармонија, скупљао је црквене мелодије. Он је био министар у Дамаску и један од највећих догматичара православне и католичке цркве. Скупљао је песме и гласове и један је од најактивнијих за хришћанску цркву уопште. Због тога је изабран као светитељ Београдске филхармоније. Затим је г. др. Јањић говорио о раду Филхармоније у току 17 година, од дана оснивања под претседништвом свога првог претседника, оснивача и диригента г. Стевана Христића, па доцније под претседништвом г. Вагнера и најзад под уметничким вођством г. Ловре Матачића, директора Београдске опере. Г. др. Јанић је подвукао, да се Београдска филхармонија издржава искључиво од прихода са својих концерата и мале субвенције, коју добија од Министарства просвете. Чланови Београдске филхармоније за свој рад у овој високој кул-

октобра 1940. гостовање Загребачке филхармоније у Београду,³⁴ а фебруара 1941. гостовања загребачког Ђирило-методског хора на Коларчевом универзитету. Службу божју у католичкој цркви и вечерњи концерт на Коларчевом универзитету преносио је Радио Београд (чији је председник Управног одбора у то време био управо Јанић) (Аноним 1941: 8). Он је редовно присуствовао симфонијским концертима у Народном позоришту, а његова супруга је била покровитељ балетских вечери на „Коларцу“ (Аноним 1940: 7).

Закључак

Војислав Јанић је постигао извесне успехе у пропагирању српске црквене и народне музике, држећи током 1916–1918. концерте у Енглеској и учествујући на православним литургијама у англиканским богомољама. Није занемарљив ни његов рад у истом периоду на школовању српских богослова и формирању и раду њиховог хора. Током рата и непосредно после њега успео је да објави и неколико текстова у запаженим енглеским музичким часописима о српској музици и њеним најзначајнијим композиторима. Много мање је био успешан у приређивању за штампу нота српске црквене, народне и уметничке вокалне и инструменталне музике, у шта је био укључен на иницијативу јеромонаха Николаја Велимировића. *Божанска литургија* Стевана Мокрањца, коју је приредио са професором Франсисом Т. Барцисом, не само да је преуређена да би се могла певати на англиканском богослужењу већ су на корицама *Литургије* била штампана њихова имена а не Мокрањчево. Стеван Мокрањац је умро у септембру 1914. и није могао да се побуни, али зато је аутор другог дела у чијем је штампању Јанић учествовао протествовао код Посланства Краљевине Србије у Лондону. Јанић је издао *Минијатуре* Милоја Милојевића без његовог знања и уз неколико крупних грешака. Чини се да Јанић није трпео никакве последице због алкавости, али изгледа да није био једини који је показао неодговорност. Због тога није чудно да је српски посланик у Лондону Јован Јовановић Пижон сматрао да радови срп-

турној институцији добијају свега 50 динара месечно. На крају г. др. Јанић је предложио да се упуте поздравни телеграми Њ. В. Краљу и Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику. Пошто је хор отпевао државну химну, изведен је мали концертни део. Слави су присуствовали министар правде г. др. Лазар Марковић, амерички посланик г. Блис Лејн, грчки г. Бибика Розети, секретари совјетског посланства Патрихијев и Солов, претставник команданта Београда пуковник г. Шћепан Симовић, већи број истакнутих музичара и пријатеља музике уопште“ (Аноним 1940: 9).

³⁴ Чланови Загребачке филхармоније гостовали су у Београду 14. 10. 1940. Поздравио их је В. Јанић, а у име Загребачке филхармоније одговорио је Крешимир Барановић и захвалио на срдачном и лепом дочеку (Аноним 1940: 851–852; Аноним 1940: 7).

ских аутора јесу учинили доста у погледу пропаганде али да нису постигли успех који је био очекиван јер су издавани „неумешно“, код слабо познатих издавача и са лошом дистрибуцијом.³⁵

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- Аноним. „Ратна пошта.“ *Сѝража* 4/17. 1. 1915.
- Аноним. „Рад Београдске филхармоније у овој сезони.“ *Правда* 17. 12. 1932: 5.
- Аноним. „Београдска филхармонија у току прошле године средила је своје прилике.“ *Правда* 31. 5. 1937: 6.
- Аноним. „Докле води неозбиљност у политици – Случај др. Војислава Јанића или човека чији су вицеви највише шкодили њему самом!“ *Самоуѝрава* бр. 202 (8. 9. 1937): 2.
- Аноним. „Велико вече југословенских народних игара у балетској стилизацији.“ *Време* 11. 12. 1940: 7.
- Аноним. „Г. др Војислав Јанић изабран за претседника Београдске филхармоније.“ *Време* 11. 9. 1940: 8.
- Аноним. „Гостовање Загребачке филхармоније у Београду.“ *Београдске оѝцијинске новине* 1. 10. 1940: 851–852.
- Аноним. „После успелог концерта претседник Београдске општине приредио је члановима Загребачке филхармоније банкет у Ратничком дому.“ *Време* 16. 10. 1940: 7.
- Аноним. „Прва слава Београдске филхармоније.“ *Време* 18. 12. 1940: 9.
- Аноним. „Б. Кр. Вис. Кнез-Намесник и Кнегиња покровитељи концерта Ћирило-Методског хора.“ *Време* 9. 2. 1941: 8.
- Васић, Александар. „Милојевић, Милоје.“ *У: Срѝски биоѝграфски речник*. Ур. Чедомир Попов, Бранко Бешлин. Том 6. Нови Сад: Матица српска, 2014.
- Гаврило, српски патријарх. *Мемоари ѝѝријарха срѝскоѝ Гаврила*. Београд: Сфаирос, 1990.
- Драголовић, Анђелка. „Материјална и духовна обнова манастира Жиче у међуратном периоду.“ *Зборник радова: Наѝа ѝроѝлости* 15 (2014): 113–136.
- Ђ. „Један чланак који је у загребачким политичким круговима примљен са великим интересовањем.“ *Време* 1. 10. 1937: 4.
- Илић, Алекса. *Моји доживљаји*. Београд: М. Сладековић, 1931.
- Јанић, Војислав. „Српске народне химне.“ *Забавник* бр. 6 (Крф, 15. 10. 1917), Додатак за бр. 124 *Срѝских новина*, стр. 9–10.
- Јовановић, Драгољуб. *Људи, људи...: Медаљони 46 умрлих савременика са фотѝоѝграфијамa*. Београд: Д. Јовановић, 1975.
- Јовановић, Јован Пижон. *Дневник (1896–1920)*. Приредили Радош Љушић, Миладин Милошевић. Нови Сад: Прометеј, 2015.
- Ковиланић, Гаврило. „Непознати подаци о животу и раду Милоја Милојевића у изгнанству 1916–1918. године.“ *Годиѝњак ѝрада Београда XV* (1968): 295–300.
- Коновић, Петар. *Милоје Милојевић, комѝозиѝор и музички ѝсац*. Београд: САНУ, 1954.
- Крстић, П. Ј. „Музика. Београдска филхармонија.“ *Правда* 16. 5. 1927: 5.
- Лазаревић, Стојан В. „Београдско певачко друштво (1853–1953).“ *Годиѝњак Музеја ѝрада II* (1955): 353–376. (Енглески превод: *The Belgrade Choral Society, Part I: The First Twenty Years (1853–1883)*. Serb World USA, Tucson (Arizona), May – June 1992, Vol. VIII, No. 5, pp. 20–24; *The Belgrade Choral Society, Part II: 1883–1953*, Isto, July–August 1992, Vol. VIII, No. 6, pp. 32–37.)
- Манојловић, Коста П. *Иѝториски ѝоѝлед на ѝосѝанак, рад и идеје Музичке ѝколе у Београду*. Београд: Меркур, 1924.

³⁵ Архив Југославије, Јован Јовановић Пижон, 80-73-328.

- ОТОВИЋ, Видак. „Прногорска народна химна.“ *Забавник*, Додатак за бр. 8. *Српских новина*, Крф, бр. 9 (15. 1. 1918): 18–19. (Фототипско издање свих бројева *Крфског забавника* у једној књизи: *Крфски забавник*. Прир. Миливој Ненин. Београд: „Бесједа“; Београд: „Агс Libri“; 162–163.)
- ПЕТРОВИЋ, Даница, Богдан Ђаковић, Татјана Марковић. *Прво Београдско њевачко друштво: 150 година*. Београд: САНУ – Музиколошки институт САНУ – Галерија САНУ, 2004.
- ПУЗОВИЋ, Предраг. „Богословија св. Саве 1900–1914.“ У: *Српска православна црква: прилози за историју*. Књ. 2. Београд: Богословски факултет СПЦ, 2000, 224–225.
- РАДИЋ, Радмила, Момчило Исић. *Српска црква у Великом рату 1914–1918*. Београд: „Филип Вишњић“; Гацко: СПКД Просвјета, 2014.
- РАДОСАВЉЕВИЋ, Јован. *Живот и страдање Жиче и Сивуденице под окупаијором 1938–1945*. Манастир Хиландар, 1993.
- САВИЋ, Мирјана. „Јањић Војислав.“ У: *Српски биографски речник*. Ур. Чедомир Попов. Том IV. Нови Сад: Матица српска, 2009, 319–320.
- САЛАЈ, Наташа. „Коста Манојловић.“ У: *Српски биографски речник*. Ур. Чедомир Попов. Том 5. Нови Сад: Матица српска, 2011, 841–842.
- СТАНОЈЕВИЋ, Станоје. „Јањић Војислав Др.“ У: *Народна енциклопедија Срба, Хрваџа и Словенаца*. II (И–М). Нови Сад: Штампарија „Будућност“, 1927, 127.
- ЂИРКОВИЋ, Симо Ц. *Ко је ко у Недићевој Србији 1941–1944: лексикон личности: слика једне забрањене епохе*. Београд: IPS Media – Просвета, 2009.
- ЦИЦВАРИЋ, Крста. „Православље у опасности – од разних политичких шпекуланата и положара.“ *Балкан* бр. 245 (14. 8. 1937): 2.
- ЦРЊАНСКИ, Милош. *Ембахаде*. Приредио Мило Ломпар. I–III, IV. Београд: „Штампар Макарије“ – Октоих, 2008.
- ANONIM. „Beogradsko pevačko društvo.“ *Sv. Cecilija* 3 (1919): 86.
- ANONIM. “La manifestation des petites nations.” *La métropole d’Anvers: paraissant provisoirement à Londres*, 17. 12. 1916: 2. <<https://hetarchief.be/en/pid/x639z91k24>> 20. 11. 2017.
- ANONIM. „Politički pregled. Oko Konkordata.“ *Nova Evropa* 9 (26. 9. 1937): 285–292.
- ANONIM. “Pour les petites nations.” *L’indépendance belge* 13. 12. 1916: 2; 18. 12. 1916: 3. <<https://hetarchief.be/en/pid/hd7np1xh2m>> 20. 11. 2017.
- ANONIM. „Srbija.“ *Sveta Cecilija* 3 (1924): 99–100.
- BEWERUNGE, H. (1909). “Gregorian chant.” In: *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company. Retrieved November 20, 2017 from New Advent. <<http://www.newadvent.org/cathen/06779a.htm>> 20. 11. 2017.
- BARRES, Maurice. N°502, Academie française. <<http://www.academie-francaise.fr/les-immortels/maurice-barres?fauteuil=4&election=25-01-1906>> 20. 11. 2017.
- ЋURČIN, Milan. „Politički pregled. Oko Konkordata.“ *Nova Evropa* 9 (26. 9. 1937): 285–292.
- EMHARDT, William Chauncey. *Project Canterbury: Historical Contact of the Eastern Orthodox and Anglican Churches. A review of the relations between the Orthodox Church of the East and the Anglican Church since the time of Theodore of Tarsus*. New York: Department of Missions and Church Extension of the Episcopal Church, 1920. <http://anglicanhistory.org/orthodoxy/emhardt_historical1920.html> 20. 11. 2017.
- EMHARDT, William Chauncey. *Project Canterbury: The Anglican and Eastern Churches: A Historical Record 1914–1921*. London: Published for the Anglican and Eastern Churches Association by the Society for Promoting Christian Knowledge, 1921. <http://anglicanhistory.org/orthodoxy/historical_record1921.html> 20. 11. 2017.
- GAŠIĆ, Ranka. *Beograd u hodu ka Evropi*. Београд: ISI, 2005.
- КО ЈЕ КО У ЈУГОСЛАВИЈИ*. Београд: Jugoslovenski godišnjak; Zagreb: Nove Evrope, 1928.
- LEKSIKON JUGOSLOVENSKE MUZIKE*. Knj. 2. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1984: 277–278.

- MEŠTROVIĆ, Ivan. *Uspomene na političke ljude i događaje*. Zagreb: Matica hrvatska, 1969.
- MIHAJLOVIĆ, Borislav Mihiz. *Autobiografija – o drugima*. 1–2. Novi Sad: Solaris, 2003.
- PALAVESTRA, Predrag. *Dogma i utopija Dimitrija Mitrovića: počeci srpske književne avangarde*. Beograd: Slovo ljubve, 1977.
- PETRANOVIĆ Branko, Momčilo Zečević. *Jugoslovenski federalizam – ideje i stvarnost*. 1–2. Beograd: Prosveta, 1987.
- PROJECT CANTERBURY: *The Episcopal and Greek Churches. Report of an Unofficial Conference on Unity between Members of the Episcopal Church in America and His Grace, Meletios Metaxakis, Metropolitan of Athens, And His Advisers. October 26, 1918*. New York: Department of Missions, 1920. <<http://anglicanhistory.org/orthodoxy/newyork1918.html>> 20. 11. 2017.
- REID, Charles. *Thomas Beecham: An Independent Biography*. London: Victor Gollancz, 1961.
- RUSSELL, Dave C. “Stoll, Sir Oswald [formerly Oswald Gray] (1866–1942), theatre entrepreneur, 2004.” In: *Oxford Dictionary of National Biography*. <<http://oxfordindex.oup.com/view/10.1093/ref:odnb/36316>> 20. 11. 2017.
- SALTER, A. T. J. “An Outline History of the Anglican and Eastern Churches Association” (PDF). Anglican and Eastern Churches Association. Archived from the original (PDF) on 3 September 2011. <<https://web.archive.org/web/20110903090518/http://www.aeca.org.uk/docs/AECA%20Outline%20History.pdf>> 20. 11. 2017.
- SATTNER, Hugolin. „Glazbeni razgovori.“ *Sv. Cecilija* 16, 5 (1922): 131.
- STOJADINOVIĆ, Milan. *Ni rat ni pakt. Jugoslavija između dva rata*. Buenos Aires: El Economista, 1963.
- The Gregorian Association (London, England), 2008. <<http://www.beaufort.demon.co.uk/chant.htm>> 20. 11. 2017.
- THE MUSIC OF THE SERBIAN LITURGY: The Office of Holy Communion [Štampana muzikalija]: set to music adapted from The Serbian Liturgy / arranged for the English Rite* by Francis Burgess and Voyeslav Yanitch. London: G. Schirmer, [19--?] ([S. l. : s. n.]).
- THE MUSICAL STANDARD* (London, 1862–1871 [First Series]), Diana Snigurowicz. 3 volumes (1991). <[http://www.ripm.org/?page=JournalInfo&ABB=MSTTriennial Musical Festival and the Birmingham Musical Festival](http://www.ripm.org/?page=JournalInfo&ABB=MSTTriennial%20Musical%20Festival%20and%20the%20Birmingham%20Musical%20Festival)> 20. 11. 2017.
- YANITCH, Dr. Voyslav. “Some Notes on Serbian Church Music.” *The Musical Standard*. March 1, 1919.
- ZBIRKA PORTRETA I BIOGRAFIJA ZNAMENITIH LJUDI Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca*. Dessin de L. Gedö. Redacteurs: Miodrag Savkovitch et Emerih Mike. Vienne Impr. Union, 1926.

Radmila R. Radić

DR. VOJISLAV JANIĆ'S WORK ON PUBLISHING SERBIAN PRINTED MUSIC DURING THE FIRST WORLD WAR

Summary

Nikolaj Velimirović (a monk at that time, and later bishop of the Serbian Orthodox Church) worked on Serbian propaganda during the First World War in the UK and USA. In the second half of 1916, he invited Vojislav Janić to prepare a collection of Serbian printed music. Music texts were published from the personal voluntary contributions. That work was organized through the Serbian Red Cross Fund at the Mission of the Kingdom of Serbia in London. Janić's editions, due to certain errors and omissions, experienced no greater success. Further, Vojislav Janić published some articles in English newspapers and magazines presenting Serbian national and church music and the most important Serbian composers. Janić also held concerts of the Serbian church and folk

music around England. He also participated in the formation of the choir of Serbian theologians educated at Oxford and Cambridge during the War. Their performances aimed at popularization of Serbian music. Choir performances were prepared by Kosta Manojlović, a Serbian composer who lived in London during the War. After the War, Janić was a long-time member and for a certain period president of the Belgrade Singing Society. In September 1940, he was elected Chairman of the Belgrade Philharmonic Orchestra Management Board.

Keywords: First World War, Kingdom of Serbia, Vojislav Janić, Serbian music, XX century, music publishing, Serbia.